

TLAČOVÁ SPRÁVA AMNESTY INTERNATIONAL

Embargovaná do 16. marca 2025

Desať rokov po tom, ako Európska komisia začala konanie voči Slovensku pre porušenie smernice EÚ o rasovej rovnosti, rómske deti stále čelia zakorenenej diskriminácii vo vzdelávaní. Amnesty International a Európske centrum pre práva Rómov (ERRC) dnes zverejnili novú správu, v ktorej upozorňujú na „rozšírené a prehlbujúce sa rasové rozdelenie vo vzdelávaní“ a vyzývajú slovenskú vládu, aby súrne prijala systémové opatrenia nevyhnutné na ukončenie segregácie v školách.

Správa *Oddelení a nerovni: Správa o (ne)riešení segregácie rómskych detí na Slovensku* hodnotí legislatívne a politické opatrenia prijaté po tom, ako Európska komisia v apríli 2023 postúpila prípad Slovenska Európskemu súdnemu dvoru (ESD). Konštatuje, že tieto opatrenia nie sú dostatočné na riešenie systémových praktík segregácie. Legislatívne reformy vrátane zmien a doplnení školského zákona nemajú dostatočnú vymožitelnosť a jasnosť potrebnú na riešenie zakorenených rozdielov vo vzdelávaní.

„Aj keď od začatia konania voči Slovensku o porušení práva EÚ uplynulo už desať rokov, nevidíme v segregáčnej praxi veľkú zmenu,“ povedal právny poradca ERRC, Michal Zálešák. *„Hlavným dôvodom je, že slovenská vláda niekoľko rokov popierala, že ide o systémový problém. Hoci ochota súčasného ministra podniknúť kroky na odstránenie segregácie je pozitívna, obávame sa, že väčšina prijatých legislatívnych zmien nie je dostatočne účinná na to, aby priniesla želanú zmenu.“*

„Naše zistenia jasne ukazujú, že tu nejde o náhodnú nerovnosť vo vzdelávaní. To, čo dlhodobo sledujeme, je postupný pokus o legitimizáciu dvojakoého vzdelávacieho systému – jedného pre deti, ktoré sa narodili s plným prístupom k právu na vzdelanie, a druhého pre tie, ktoré sú od začiatku zaťažené segregovaným, nekvalitným vzdelávaním,“ povedal Rado Sloboda, riaditeľ Amnesty International.

„Túto rozšírenú segregáciu neodstránia polovičaté opatrenia, symbolické reformy ani pilotné projekty. Potrebná je komplexná a rózna reforma, ciele investície a mechanizmy vymáhania, ktoré zabezpečia skutočné vyvodenie zodpovednosti,“ zdôraznil Sloboda.

Na školách, ktoré boli identifikované ako v riziku segregácie, v porovnaní s nesegregovanými školami pretrvávajú závažné rozdiely vo výsledkoch vzdelávania vrátane výrazne vyššieho počtu opakovaní ročníka, horších výsledkov v štandardizovaných testoch a vyššej miery predčasného ukončenia štúdia. Na takzvaných „rómskych školách“ často chýbajú základné zariadenia, ako sú telocvične a ihriská či kuchyne a jedálne. Správa tiež potvrdila negatívny vplyv dvojzmenného vyučovania – systému, ktorý sa uplatňuje takmer výlučne pri vzdelávaní rómskych detí – čo ďalej obmedzuje ich prístup ku kvalitnému vzdelávaniu. Zároveň finančné prostriedky a zdroje stále plynú do škôl, ktoré naďalej segregujú a vylučujú.

Napriek súdnym rozhodnutiam a opakovaným odporúčaniam európskych a medzinárodných ľudskoprávných orgánov segregácia pretrváva ako hlboko zakorenenej problém v slovenskom vzdelávacom systéme. Od apríla 2015, keď Európska komisia začala proti Slovensku konanie o porušení právnych

predpisov EÚ, uplynulo celé desaťročie. Právne záväzná smernica EÚ o rasovej rovnosti prísne zakazuje diskrimináciu na základe etnického pôvodu.

V apríli 2023 sa Európska komisia rozhodla podať na Slovensko žalobu na Súdny dvor Európskej únie za to, že „účinne nerieši otázku etnickej segregácie rómskych detí v školách“. Konštatovala, že segregácia sa od roku 2016 v skutočnosti zvýšila a že Slovensko je členským štátom EÚ s najvyšším podielom segregácie rómskych detí vo vzdelávaní.

Desať rokov po začatí konania pre porušenie právnych predpisov EÚ nová správa potvrdzuje, že slovenský vzdelávací systém naďalej bráni rómskym deťom v prístupe ku kvalitnému a nesegregovanému vzdelávaniu, a odhaľuje, ako segregáciu udržiavajú infraštruktúrne a akademické nerovnosti, diskriminačné praktiky a nedostatočné monitorovanie. Správa zdôrazňuje, že je potrebné, aby Európska komisia naďalej pozorne monitorovala dodržiavanie smernice o rasovej rovnosti na Slovensku a v prípade potreby prijala ďalšie opatrenia na presadzovanie práva.

Na národnej úrovni správa vyzýva na odvážne systémové reformy, ktoré by išli nad rámec symbolickej legislatívy, na dôsledné monitorovanie, vyčlenenie cielených zdrojov a jednoznačný politický záväzok slovenských orgánov definitívne ukončiť rasovú segregáciu.

Oddelené vzdelávanie nikdy nemôže byť rovné. Slovensko musí okamžite konať, aby ukončilo toto porušovanie základných ľudských práv, ktoré nielenže upiera rómskym deťom životné príležitosti, ale aj uväzňuje budúce generácie v chudobe a sociálnom vylúčení.

Táto tlačová správa je dostupná aj v angličtine.

Správa *Oddelení a nerovní: Správa o (ne)riešení segregácie rómskych detí na Slovensku* je dostupná v slovenčine a angličtine.

Pre viac informácií alebo dohodnutie rozhovoru, prosím, kontaktujte:

**Daniela Mužíková, Amnesty International Slovensko, +34 645417185, daniela.muzikova@amnesty.sk
Jonathan Lee, ERRC, jonathan.lee@errc.org, +32 49 288 7679 (in English)**